

- انقلاب يولوندا

جلد ۲

ادبی - سیاسی مجموعه

۳ توم



۲۱ آذر

در این جلد:

- (۱) **سرمقاله پیرامون دفاع از تمامیت ارضی و استقلال مملکت که وظیفه‌ی هر هموطن است.**
- (۲) **درباره ۲۱ آذر که توسط رژیم شاه خائن و به دستور و کمک آمریکا و انگلیس نزدیک ۲۵ هزار آذربایجانی قتل عام شد.**
- (۳) **شعر حماسه‌ی خون از غ. مجدفر درباره دفاع خونین شهر درمقابل رژیم صدام.**
- (۴) **درباره فیلم‌های نمایش داده شده بعد از انقلاب.**
- (۵) **درس اقتصاد.**
- (۶) **داستان از م. گول اوغلان، بنام درمیان خمپاره‌ها از جنگ مردم ایران و مزدوران عراق.**
- (۷) **لیلی و مجنون محمدبن سلیمان فضولی.**
- (۸) **خلاصه‌ی رمان لاک پشت‌ها از فقیر بایغورد نویسنده‌ی پیشتان معاصر ترکیه.**
- (۹) **صفحه کودکان.**
- (۱۰) **شهریار حریت درباره خلاقیت میرزا علی اکبر صابر.**
- (۱۱) **شعر نسل شجاع، از غ. صبری.**

انقلاب یولوندا (در راه انقلاب) مجموعه‌ی ادواری ادبی - سیاسی به زبان آذربایجان، سال اول، جلد ۲، ۵۹/۹/۱۵، گرداننده و دبیرمسئول ح. صدیق، زیر نظر هیئت دبیران. آدرس مکاتبه: صندوق پستی ۱۳-۳۴۶، تهران - ۱۳. اداره در حک و اصلاح و درج مطالب رسیده آزاد است. این مجموعه با اجازه و موافقت بخش مطبوعات دادستانی انقلاب منتشر می‌شود. تلفن: ۶۶۰۲۷۹. امور فنی: پ. منصور، **لینوگرافی و چاپ از: رکاسا**

Inqilab Yolunda (On the way of Revolution)

Azerbaijanian Political and Cultural Collection
Director H.M.Sedik

Post Box 13-346. Tehran - 13.

عرفی و شرعی وظیفه میر

آزادلیغا چیخمیش وطنیمیز هر بیر وقتدن جوخ سوؤز و عمل بیرلیگینه محتاج اولدوغو شرایطده متاسفانه آرا- سیرا بعض عامل و عنصرلر، بيله - بيلمیه عملا نقض غرض اولان امام امتین اساس رهنمودلارینین خلافینا، انقلاب و اسلامی نظامی جمهوروسو منافعینه خلاف اولان عملرله آل آتیرلار. صحبت بونون اؤستونده دیر کی آمریکا امپریالیزی و اونون منطقه ده کی آل آتیلاری طرفیندن، وطنیمیزین و عراقین مسلمان اهلینه تحمیل اولان محاربه ده جامعه میزین بوتون آحاد و افرادی، مذهبی و مکتبی و ایدئولوژی مسلک و تعهداتدان صرف نظر واحد بیر وظیفه نی عهده دار دیرلار. ملی و میهنی و عین حالدا مذهبی وظیفه اولان بو وظیفه وطنین اراضی بوتونلوگوندن استقلالیندن، انقلاب و نائیلیتلریندن و ایرانین اسلامی جمهوروسوندان مدافعه دین عبارت دیر. وطنیمیزین قانون اساسیسی موجبجه، "وطندن، وطنین اراضی بوتونلوگوو استقلالیندن مدافعه هر بیر ایرانلینین ملی، شرعی و میهنی وظیفه سیدیر و هئج کسی بو و یا اوساسی عقیده و مسلکه صاحب اولماق خاطرینه، بو ملی و دینی وظیفه نین اجرا سیندان محروم ائتمک اولماز."

اسلامی جمهوروموزون همین قانون اساسیسی نین مقدمه سینده صراحتله بئله گوؤ ستریلیر: قانون اساسی هر جور فکری و اجتماعی استبدادین و اقتصادی انحصارین ردینی تضمین ائدیر و استبدادی سیستمندن قیرماق و مملکت اهلی نین طالعی نی ئوزلرینین آللرینه تاپشیرماق یولوندا تلاش ائدیر. اسلامی جمهوروموزون قانون اساسیسی نین ۹- نجو ماده سینده مقرردیر کی ایرانین اسلامی جمهوروسوندا آزادلیق و استقلال و اراضی بوتونلوگوو بیر- بیریندن آیریلماز دیرلار. و اونلاری قوروماق دولت و ملتین آحادینین وظیفه سیدیر. هئج بیر مقامین مملکتین استقلال و اراضی بوتونلوگونو قوروماق ادعاسیله مشروع آزادلیقلاری مقررات و قانونلار وضع ائتمکله سلب ائتمگه حقیقی یوخدور. بو ترتیبله هر بیر آزاده و وطن پرست ایرانلی، هر بیر مبارز و ایران استقلال و آزادلیغی حامی سی ایرانلی انقلاب و نائیلیتلرینین مدافعی هر بیر ایرانلی وطن، آزادلیق، استقلال و انقلابین نائیلیتلری و ایرانین اسلامی جمهوروسو خطر ایله مواجه اولان شرایطده وطندن مدافعه ائتمگه موظف دیر.

جهان خوار آمریکا امپریالیزی ئوز عامل و آل آتیلارینین ایلله بومحاربه نی ملتیمیزه تحمیل ائدن شرایطده، ملتین آحاد و افرادی بو مشروع حقیقینه اعتنا - آیری هر وقتدن جوخ - خصوصی اهمیت کسب ائدیر. جهان خوار آمریکا امپریالیزمین توطئه لرینی و حنکی توقوشمالارین باشلانماسی گونده، بو واقعیتین شاهی دی اولموشوق کی بوتون قوه لر و انقلابین حقیقی حزب و اکثریت چی سازمانلاری، وطنین استقلال و آزادلیغیندن و ایرانین اسلامی جمهوروسوندان و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه یه آماده و حاضر اولدوقلارینی اعلام ائدیرلر و بوزمینده صادقانه و پی گیر

قدملرده گوئ تورورلر . بیر جوخ منطقه لرده پاسدار و سربازلار ایله چیگین چیگینه وطنیمیزین قهرمان و طنپرست ائولادلاریندان بوئوک بیر گروه انقلابین نائلیتلریندن و ایرانین اسلامی جمهوری سی نظامیندان مدافعه نامینه " حب الوطن من الایمان " حکمی ایله شهادت شربتینی ایچیلر . لاکن جوخ تأسفلر کی همان اولدن بوگونه قدر گوئ روروک کی بیر عده تعصب اوزوندن و بعضیلری ایران انقلابی نین دوشمنلرینین تلقینلرینین تأسیری آلتیندا و مملکتین مصالحی خلافینا ، حقیقی سول انقلابی قوه لری ناروا حملاته ، تهمت و افترا لره معروض قویورلار .

البته بیزیم " سول " دان نظریمیز " چپ گرا " و " چپ نما " گروهلار ایله یوخ ، بلکه حقیقی انقلابی سول قوه لر ایله ، دولتمدارلاردان و مسؤول مقاماتدان بعضی لرینین نادرست و غیرواقف رفتاری و برخوردی اوستونده دیر . بومسأله یه توجه وطنیمیزده سیاسی حزب و اکثریت چی سازمانلارین فعالیتی حقیقنده قضاوت ایچون ضروریدیر . بیز انقلابدان سونراکی بوتون دوره لرده ، دفعه لر ایله بو آجی واقیتین شاهیدی اولموشوق کی ، چپ گرا و چپ نما گروهلار ، مائوئیست و یا تروتسکیست عنوانی و یا اوخشار عنوانلار آلتیندا عوامفریانه شعارلاری قاباغا چکمک ایله عملا انقلابی قوه لر آراسیندا تفرقه سالماغا و عمومی افکاری قاریشدیرماغا هر جور زمینه نی فراهم ائدیلر .

چوخ تأسفله دئمک لازیمدیر کی عملا پکن و واشنگتن زرادخانه سیندن غدالانان بو قماش گروهلارین فعالیتی مقابلینده ، نه اینکه بیر مانعه موجود اولمامیش و موجود دگیل ، بلکه مقاماتدان بعضیلری اولاردان انقلابین حقیقی سول قوه لرینه هجوم و اونلار علیه نه شایعه یایماق و اونلارا افتراء و تهمت آتماق ایچون بهره بردارلیقا ائدیلر . مائوئیست و یا تروتسکیست و آیری نقاب آلتیندا چپ نما گروهکلرین فعالیتلری همیشه نفاق و ایکی تیره لیک سالماق ، اسلامی جمهورونو ضعیفلتمک و خرابکارانه اقداماته آل آتماق جهتینده اولوبدور . لاکن بیر عده نین بو چپ نما گروهکلرین ماجراجویانه و تحریک آمیز اقداماتینی حقیقی انقلابی سول قوه لرین حسابینا قویماق و بیر اعلامیه و فرمانلا امامین خلقی و ضد امپریالیستی خطینه وفادار بو قوه لرین افرادینی ، ایرانین آزادلیق و استقلالیندان و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه حقیقندن محروم ائتمک سون – درجه ده انصافسیزلیق ، عدالت سیزلیک و بوتون عرفی و شرعی موازین علیه نه اولان بیر اقدامدیر . ایستر قشربتدن ، تعصبدن و انحصار طلبلیکدن ناشی و ایستر سه اسلام دونوندا ، اسلامی جمهوروموزا لطمه ووران عنصرلرین تلقینلرینین تأسیرلری آلتیندا بو کیمی تلسیک تصمیملر نتیجه اعتباری ایله ضد انقلابین و اسلامی جمهوروموزون و استقلالیتیمیزین دوشمنلرینین خیرینه دیر . وطندن ، مملکتین استقلال و اراضی بوتونلوگوندن مدافعه جامعه نین بوتون آحادینین عرفی و شرعی وظیفه سیدیر . و چپ نما گروهکلره وابسته نچه نفرین تحریک آمیز و تفرقه چیلیک اقداماتی خاطرینه حقیقی انقلابی سول قوه لرین مسلم و قانونی حقیقی آفاق آلتینا آلماق و استقلال ، آزادلیق و انقلاب و پاسدارلارین جبهه سینی عملا ضعیفلتمک لازیمدیر .

۲۱ آذر نهضتی حاققیندا.....

۲۱ آذر نهضتینین یاراتدیغی آذربایجان ملی حکومتینین حیانا کئچیردیکی دموکراتیک اصلاحات نهاینکه بوتون ایراندا بلکه اورتا و یاخین شرقده گوجلای تانیر ، رراخدی . آذربایجان و کردستان حرکاتی امپریالیزمه و ایران شاه ارتجاعینا آغیر ضربه یئندیردی .

ایران شاه ارتجاعی ، انقلابی حرکاتین قاباغینی آلاق ایچون همیشه امپریالیست دولتره آرخالانیر ، اونلارین مملکتده تخریبات ایشلری آپامالاری ایچون امکان یارادیردی ، آلمان فاشیزمی مغلوب اولدوقدان ، سونرا مرتجع رژیم ایرانین اقتصادی و ساحلی قوه لرینی آمریکا نظامی مستشارلارینین نظارتی آلتینا وئردی . ایران قوشونونا "تعلیم " وئرمک عنوانیله آمریکادان نظامی مستشار دعوت ائدیلمه سی حقه مجلس ۱۳ ژوئیه ۱۹۴۳ نجی ایلده لایحه تصویب ائتدی .

آمریکالی ژنرال کلورنس ریدلی و کرلی باشدا اولماقلا بیرعه ده آمریکالی افسر ایرانا گلدی . همین ایلده ایران قوشونونا رهبرلیک ائتمک ایچون ژنرال ریدلی نین باشچیلیغی آلتیندا آمریکا افسرلریندن عبارت بیر کمسیون یارانندی . ۲۷ نفر افسردن عبارت اولان بو کمسیون ایران قوشونونون بوتون ایشلرینه دخالت ائتمک اختیاری وئریلدی .

مجلس ۹ اوت ۱۹۴۳ نجی ایل تاریخلی اجلاسیندا ایران پلیسینه باشچیلیق ائتمک ایچون آمریکالی نظامی مستشارلارین ایرانا چاغیریلما سی باره ده تصمیم توتدی . ایران پلیسینین اداره ائدیلمه سی ژنرال استیفان تیموماننا تاپشیریلدی و ژاندارم اداره سینین اختیاری آمریکالی سرهنگ نورمان شوارتسکوپا وئریلدی . مملکتین قوشون ، ژاندارم و پلیس اداره لرینه بوتون اختیاراتین آمریکا افسرلرینه وئریلمه سی . مترقی ایران افسرلرینین تعقیب اولونمالاری فقط مملکتده انقلابی مبارزه نین قاباغینی آلاق ، امپریالیست انحصارلارینین ایرانین ملی ثروتینی تالان ائتمک ، اونلارین ایراندا حکمرانلیقلارینی قورویوب ساخلاماق مقصدی داشییردی و بوتون بونلار آذربایجان و کردستان ملی حکومتلرینی حيله گرلیکه قان دریاسیندا بوغماق ایچون آپاریلان حاضریق ایدی :

ایران شاه ارتجاعی آذربایجان و کردستاندا غلبه ایله نتیجه لنمیش حرکاتی بوغماغا و ایراندا گوجلنن انقلابی مبارزه نین قاباغینی آلماغا قادر اولما دیغی ایچون مانور ائتمکه باشلادی .

احمد قوام ۱۹۴۶ نجی ایلین ژانویه آییندا ایش باشینا گلدی و داخلی ، خارجی سیاستده کؤکلی دگیشیکلیک آپارماغی ، دموکراتیک اصلاحات وئرمکی ، کارگرلرین طلبلرینین حیانا کئچیریلمه سینین ، قانون اساسیده دگیشیکلیکلر کئچیره جگینی ، مجلسده کی آذربایجان نماینده لرینین ساینین آرتیریلما سینین وعدا ائتدی ، او ، صدر حکومتی طرفیندن قدغن ائدیلمیش سیاسی حزبلر و جمعیتلرین آزاد فعالیتنه اجازه وئردی . مارس آیینین ۱۷ ده ژنرال حسن ارفعین ایرانین باش قرارگاه رئیسین وظیفه سیندن گوئوروب حبس ائتدی . مارسین ۲۵ ده انگلیس عاملی

سیدضیاءالدین، دشتی، طاهری و امامی حبسه آلودی. او، عین زماندا آذربایجان ملی-حکومتینی رسمی تانیدی و ایران داخلینده آذربایجانا ملی مختاریت وئريلمه سینی قبول ائتدی. آذربایجان ملی حکومتی بوتون ایران خلقلرینین منافعینی نامینه ۱۳۲۵ نجی ایل خرداد آیینین ۲۳ده مرکزی دولته مقاله نامه امضالادی. قوام دولتی هم اردیبهشت تاریخلی دولت تصویب نامه سینده، هم ده خرداد آییندا یاغلانان مقاله نامه ده ۲۱ آذر نهضتیین دموکراتیک نهضت اولدوغونی تائید ائتمکله بو حرکاتی رسمی صورتده تانیدی و بوتون ایراندا قانون اساسیینین طلبری اساسیندا دموکراتیک تدبیرلر گوره جگینه سوز وئردی.

آذربایجان ملی حکومتی بوتون ایران خلقلرینین دموکراتیک آزادلیقلار آلدده ائتمه لری ایچون بویهک گذشتله گئتدی. آذربایجان خلقیین فداکارلیغی نتیجه سینده آلدده ائدیلمیش آذربایجان ملی حکومتیین آذربایجان استانداریغی و آذربایجان ملی مجلسینی ایالتی انجمن ایله عوضی ائدیلمه سینه، بوتون وارلیغی ایله ایران خلقلرینین آزادلیغی یولوندا جانیندان کئچمگه حاضر اولان فدائی دسته لرینین و یئنی یارادیلمیش خلق قوشونلارینین مرکزی دولت قوشونلارینین ترکیبینه داخل اولماسینا و دیگر ماده لرین حیاتا کئچیريلمه سینه بیرینجی گوندن راضیلیق وئردی. آذربایجان دموکرات فرقه سی آذربایجان خلقینه مشروطه قانونلاری موجبینه ایران داخلینده ملی مختاریت وئريلمه سینی و آذربایجاندا حیاتا کئچیریلن اوچ قات ملی ظلمون لغو ائدیلمه سینی ایره لی سورموشدور. لکن مرکزی دولت نه اینکه وئردیگی وعدلرینه عمل ائتمه دی و باغلانمیش مقاله نی قصدا حیاتا کئچیرمه دی. عین زماندا امپریالیستلرین گوءستریشی اساسیندا ۱۵ - نجی دوره مجلس سئچکیلرینی عمدا یوباندیردی. چونکه ۱۵ نجی مجلسده مرقی قوه لرین بیرلشپ اکثریت قازانماسی ارتجاعی قورخودوردی. یوناگوره ده قوام دولتی بیرینجی نوبه ده ایراندا فعالیت ائدن مرقی تشکیلاتلاری، خصوصاً ایرانین مرقی و قاقجیل کارگری تشکیلاتلارینی آرادان آپارماغا، مرتجع شاهچی تشکیلاتلاری بیرلشدیریپ آذربایجان حرکاتی اوزرینه هجوم حاضرلیغینا باشلادی.

ایران یازیچیلاریندان اولان مهدی داودی یازیردی: " ۱۵ نجی مجلس سئچکیلرینه ایران دولتی اوزمان باشلایا بیلردی که، آذربایجان حرکاتینا سون قویولسون ". مرکزی دولت امپریالیستلرین گوءمگی ایله گیزیل صورتده آذربایجانین داخلینه سلاحلی قوه لر، ترور، چولار یغیردک، دولت قوشونلارینین آذربایجانا هجومی زمانی داخلده قاریشقیلیق یاراتماق، فرقه و ملی حکومتین رهبرلرینی ئولدورمک نقشه سینی حاضرلادی.

امپریالیستلر آذربایجان ملی حکومتینه تضییق گوءسترمک و ایران شاه ارتجاعینا کمک ائتمک مقصدیله فتنه کارلیغا آل آتدی. انگلیس امپریالیستلری ۱۹۴۶ نجی ایل اوت آییندا خلیج فارسا قوشون چیخاریپ نظامی کمپلرینی ایران سولارینا داخل ائتدی. اولار آذربایجان ملی حکومتیین ایران خلقلرینین منافعینی ایچون ایره لی سوردوکلری پیشنهادلاری پوزماق مقصدیله

خوزستانین ایراندان آیریلما سینی ایرهلی سورمکه، عربلرین اتحادیه سینی یاراتدیلار . قوام دولتی " ایران دموکرات فرقه سینین " رهبرلیکی آلتیندا جنوب طایفه لری خانلارینین، قشقائی، ناصر، بویراحمدی، ممسنی طایفه لرینین قوه لرینی بیرلشدیردی. ۱۹۴۶ نجی ایل اوت آییندا جنوب خانلاری هجوم ائدیپ شیراز شهرینی و بیر چوخ ژاندارم پستلارینی توتدولار. اونلارین اساس مقصدی آذربایجان ایله مرکزی دولت آراسیندا باغلانان مقاله نی پوزماق، جنوب ایالتلرینین صنایع مرکز لرینده قاباقجیل کارگری تشکیل تارلارینی آرادان آپازماق، آذربایجان و کردستان اوزینه همودا اونلاردان استفاده ائتمکدن عبارت ایدی. بئله که، خسروخان قشقائی و ناصرخان طاهری قوام السلطنه یه تلگرام ووروب آذربایجان علیه یه ئوز ساحلی قوه لرله دولت قوشونونا کمک ایتمه حاضر اولدوقلارینی بیلدیردی. ۱۹۴۷ نجی ایل ژانویه آییندا جنوبدا باشلانان عصیانین رهبرلریندن پیری حیات داودی " شعله جنوب " آدلی روزنامه ده یازیردی: " قشقائی خانلارینین عصیان هئج بیر زمان قوام دولتی علیه یه اولان عصیان دگلدیر. اصلینده بو عصیان آذربایجان و کردستاندا یارانان حکومتلر تشکیل ائدلمیشدیر. "

مرکزی دولت ایله آذربایجان ملی حکومتی آراسیندا دانیشیق لار گئدن زمان انگلستانین ایراندان کی سفیری لی روزتیل ایران حکومتینه رسما بیلدیر میشدیر که، اگر آذربایجان مسئله سینه سون قوبولمازسا پشمانلیغا سبب اولان حادثه لر باش وئره بیلر.

ایران دولتی بوزمان گیزلی صورتده آمریکا دان ۱۰ میلیون دلارلیق سلاح آلماق ایچون راضیلیغا گلمیشدیر. آمریکا دولتی ایله ایران دولتی آراسیندا باغلانان مقاله ده آشاعیداکي طلبلر ایرهلی سورولموشدور:

(۱) ایران حکومتی قطعی اولاراق حزب توده ی ایرانا و خصوصا آذربایجان و کردستان ملی حکومتلرینه هجوم ائتمه لی،

(۲) ۱۵ - ۱۰ نجی دوره مجلس نماینده لرینین اکثریتی آمریکانین اعتمادینی قازانان آداملار اولمالی،

(۳) ایران حکومتی آمریکادان آلدیغی بورجدان و سلاحدان آمریکا مستشارلارینین نظارتی آلتیندا استفاده ائتمه لی ایدی. همین مقاله اساسیندا ۱۹۴۶ نجی ایلین آخیرلاریندا آمریکا ایرانا ۴۰ عدد ۴ ماتورلی بمباردمانچی طیاره لر وئردی.

ایراندان اولان آمریکا سفیری جورج آلن ایران دولتی نه بیلدیر میشدیر: " هر قیتمه باشا گلیرسه گل سن، آذربایجان مسئله سی حل ائدلمه لیدیر. سرنیزه گوجی ایله ده اولسا آذربایجان حرکاتی آرادان آپاریلما لیدیر. بو باره ده ایران دولتی نه کمک لازم گلرسه آمریکا حکومتی هئج جور مضایقه ائتمه یه جکدیر. عکس تقدیرده آمریکا حکومتی ایرانلا اولان مناسباتی کسه جکدیر. "

بئله ليكلهده ايران شاه ارتجاعي آذربايجانلا مركزي دولت آراسيندا باغلانان ماقوله نى .
امپرياليستلرين كمگي ايله پوزماقلا ، ايران خلقلرينين دموكراتيك آزادليقلار اوغروندا آپاردىقلارى
مبارزه لرى ، هم ده آلده ائديلن معين آزادليقلارى اونلار اين اليندن آلمانغا ، خصوصا آذربايجان
و كردستاندا حياتا كنجيريلن دموكراتيك تدبيرلرى آرادان آپارماغا باشلاديلار .

۱۹۴۶ نجى ايل اوت آيينين اوللريندن باشلاياراق خمسه ولايتى ، افشار محالى ، سقز
محالى ، خلخال و آستارا سمتينده شاه قوشونلارى ، آذربايجاندا قاجميش مرتجع خانلار اين
سلاحلانديريلميش دسته لرى آذربايجانا هجوم ائتديلر . بو دسته لره خصوصا آمريكا ژنراللارى
كلورنس ريډلى و قروا و رهبرليك ائديرديلر . ووروشمالار تقريبا ۴ آى دوام ائتميشدير . بومدت
عرضينده امپرياليستلرين معاصر سلاحلارى ايله سلاحلانيش شاه قوشونلارى عليهينه آذربايجان
فداائيلرى قهرمانليقلا ووروشموش و اونلار اين آذربايجان اراضي سینه داخل اولمالارينا امكان
وئرمه ميشلر . آذربايجان خلقى همين دورده قوروجولوق و آبادليق ايشلرينى دوام ائتديرميشلر .
۴ آى دوام ائدن زنگان ، سقز ، افشار ، خلخال و آستارا جبهه لرينده آذربايجان خلقينين
آلده ائتديكى آزادليقلارى دشمندن قوروماق ايچون ۱۸۰ نفر فداائى هلاك اولموش ، ۸۵ نفر
يارالانميشدير .

شاه قوشونلارى دسامير آيينين اوللريندن باشلاياراق ۵۰ ميندن آرتيق ساحلى قوشون ،
۵۵ تانك ، ۱۵۰ طياره ، ۱۷۴ توپ ، ۳ مينه قدر آغير مسلسل و ديگر معاصر سلاحلارلا اوچ
جبهه دن آذربايجانا هجوم ائتديلر . بونلاردان ۵ مين نفر آذربايجاندا قاچان مرتجع خانلار اين
امپرياليستلر طرفيندن سلاحلانديريلميش قوه لرى شاه قوشونونا كمك ائديرديلر .

آذربايجانا هجوم ائدن شاه قوشونلارى قصدا اوچ گون شهرلره ، مرتجع خانلار ياشايان
قصبه و كندلره داخل اولماديلار . اونلار اولجه دن سلاحلانديريليپ آذربايجانا گوندريلن ترور-
چيلار اين فرقه عضولرى ، فداائى و مترقى آداملارى ئولدوروب ائولر اينى غارت ائتمه لرينه مانع
اولماديلار . شاه قوشونلارى آذربايجاندا قانلى قيرغينلار ياراتديلار .

يئرلى شاهپرست ارتجاع و شاه قوشونلارى طرفيندن آذربايجاندا ۲۵ مين نفر دن چوخ
فرقه عضوى ، فداائى و آذربايجانين مترقى آداملارى ، هم ده آذربايجاندا ياشايان فارس ،
آسورى ، ارمنى ، كرد ، يهودى و ديگر خلقلره منسوب انقلابچى ، وطنپرست و مترقى آداملار
ئولدورولموش ، مينلره آدام حبس ائديلميش و ۴۰ ميندن آرتيق انقلابچى عائله آذربايجاندا
ايرانين پيس آب و هوا سى اولان يئرلرينه سورگون ائديلميشدير .

آمريكا يازيچيسى دوگلاس مركزي دولتين ساحلى قوه لر اينين آذربايجانا داخل اولماسينى
بئله ايضاح ائتميشدير : " ايران قوشونلار اينين آذربايجان و كردستانا خلاص ائديجى كيمي
گوندريلمه سى دئمك دوز گون دگيلدير . اصلينده اونلار بير اشغالچى كيمي حركت ائدير ، ائولرى
غارت ائديپ يانديرير ، قيزلار اين ناموسونا ال آتير ، كيچيك و بوئو كه باخمادان خلقى آمانسيز

جاسینا ئولدوروب، املاکلارینی تالان ائدیردیلر، " (ترکیهده نشر اولونان "ئوزگورلوگ یولی" ایللیق سیاسی مجله، ۱۹۷۶ نجی ایل. دسامبر آیی).

مرکزی دولت قوشونلاری تبریزه داخل اولدوقدان سونرا آذربایجانا هجوم ائدن قوشونون باش فرماندهی حسین خان هاشمی مرکزی دولتین آذربایجان حکومتی ایله باغلانان مقالهنین رسماً لغو اولونماسینی اعلان ائتدی.

آذربایجان و کردستاندا بیر ایل عرضینده حیانا کئچیریلن بویوک تدبیرلر آردان آپاریلدی، کتاب و هنر اثرلری یاندیریلیب محو ائدیلدی، بوتون ایراندا مرتجع شاه رژیم یئئیندن برقرار اولدی، ایرانین اقتصادی و سیاسی ساحه‌لری امپریالیست تاثیر آلتینا آلتیندی. شاهین دیکتاتورلوق رژیمی آمریکانین آل آلتیسینا چئوریلدی.

آمریکا و انگلیس امپریالیستلرینین آچیق مداخله‌سینه آرخالانان ایران ارتجاعی رژیم ۲۱ آذر نهضتینی قان دریاسیندا بوغا بیلسمده آذربایجان خلقی، بوتون ایران خلقلری ایله بیرلیکده امپریالیزم و شاه ارتجاعی علیهینه مبارزه‌نی دوام ائتدیردی.

ملتیمیزین امام خمینی رهبرلیگی آلتیندا متحد و بیرگه مبارزه‌سی نتیجه سینده، ۱۳۵۷ نجی ایله ایران ارتجاعی رژیمین باشیندا دوران جنایتکار محمد رضا شاه، آمریکا سونرا ئوزونو امپریالیست سیاستینه تابع ائدن انورساداتین قوجاغینا آمدی. شانلی ۲۲ بهمن انقلابیندان سونرا، آذربایجان خلقی ده باشقا ایران خلقلری ایله بیرلیکده اسلام جمهورو نظامینین مترقی و انسان پرور و ضد امپریالیست جهتینده دایانیب شانلی و یئنی بیر جمعیت قورماسیندا اشتراک ائتمکده دیرلر.

ل . فلکی

یوردوموز

چیراق کیمی لاله‌لر دیراودلانان
لاله‌لرین اوزه رینده قیزیل قان
یئر اوزونون - جنتی در یوردوموز
اونود گویی، بیزیم یئرده، گل دولان

حبیب ساهر

سحر اولدی، گون هر یئرده یاییلیر
قوردلار، قوشلار اکین لرده آییلیر
گۆلگه دوشور پرده - پرده یوللار
آخار سودا، داشلار، قوملار ساییلیر

✱

یا پراق، یا پراق گزیر قیزیل ایشیق‌لار
آل ایشیق‌لار - قوشلار اوچور بیقرار
هر ایشیق‌دا، اووج، اووج اولدوزوار
هر ایشیق‌دا، درین، گیزلی بر سروار

✱

اقتصادی درسی

چئویرن :

ع - آدسیر
اضافه کارلیق :

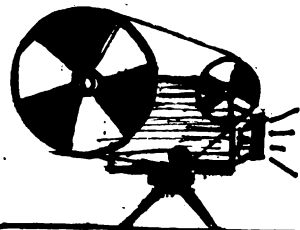
"مزد"

یاخشی بیر ماهانا دیرکی
استثمارچی رابطه لری اونون
آلتیندا گیزلتمک اولار، بونودا
دئمه لیک کی بعضی کرخانالاردا
سرمایه دارکارگره دئییر اگر گونده
نچه ساعات آرتیق ایشله سن
یا جومه لرده ایش باشینا گلمن
آیلیقین چوخالار. کارگرده کی
پولسوز لیقدا وفلاکتده یاشاییر
بوشروطی قبول ائدیر. سرمایه -
دارمین جوره مینت قویماق ایله
اونلا قاباکی ضابطه لر یله
قرارداد باغلا ییر و جومه لر یا
گونده نچه ساعات آرتیق اوندا
ایش چکیر. گوئرور هئج بیر
شئی دگیشلمه ییب و کارگر
قاباکی وضعیتده استثمار اولونور.
آما بئله دگیل: کارگر آرتیق
استثمار اولونور! نه ایچون؟
بودور، کارگر "ایش گوجونو"
ساتیر، "ایشین" یوخ! کارگر
جانین و قوه سین بیر نچه
مدت سرمایه دارا ساتیر. گونده
۱۲ ساعات ایشله مک، ۸ ساعاتدان

یا اون ساعتدان چوخراق آدمی
یورار، کارگر. آرتیق جانبدان
مایاقویور، عومری تئز تلف اولور،
قوه سی تئز آرادان گئدیر. ایشین
آخر ساعاتلاری چوخراق آدمی
یورور تا ایشین اول ساعاتلاری.
اضافه زاماندا چوخ یورولوروق،
چوخ زور وئر یوروق پس! ییشین
ارزشیده چوخ دور، گرک آرتیق
مزد آلاق چون بیز ایشیمیزی
ساتما ییریق، "ایش گوجوموزو"
ساتیریق. آما سرمایه دارلارین
بئله شئیرله ایشله لری یوخ دور،
مثلن یایلار دئیلر! اگر قاباق
۱۰ ساعت ایشله ییز دین و
گونده ۱۰ تومن آلیر دین،
ایندی ۱۲ ساعات ایشله و ۱۲
تومن آل! آما بیز بونوبیلرک
بو ۲ ساعات اضافه ایشلمکده
ساعاتین پولون آلاق و نه ۲
ساعاتین.
ولی سرمایه دار حوق قاباق
ایله، "مزد" و استثمارچی رابطه
لرین آلتیندا گیزلیمه ییب، کارگری
ساغیر.
ایندی گوئروروک کی او
کرخانالاردا کی حتی اضافه کار
لیقا گونده لیک مزید اؤئر می لر
واونون پارسیین یا ۱۲ ساعات
۱۱ ساعاتین پولون وئر می لر
نچه استثمار ی رابطه لر شدتلی

دیر.
معمولی مزد یداکي جومه
اضافه کارلیقینا وئر می لر بئله
بیر رابطه لردن سایلی دئیل.
کارگر کی جومه لرده ایشله ییر،
هفته ده چوخراق "ایش گوجونو"
ساتیب گرک دیر جومه مزدینی
آلا و اوندان علاوه چون قوه سی
هفته ده چوخ آرادان گئدیب،
عومرو تئز قورتاریر، تئز راق
قوجالیر و... پس گرک جومه
لر آیری گولردن آرتیق مزد آلا،
چون کارگراش گوجونو (کارگرین
فقط ایش گوجووار، دای آیری
شئی یوخ دور) آیری زامانلاردان
تئزالدن وئر یبونون خسارتین
حقلی دیر کی سرمایه داردان آلا.
سرمایه دارلار کارگرین پولسوز
لوقوندان وحشیجه سینه استفاده
اؤدیر لر و بعضی وقتلار، معمول
حقوقون یارسیین یا معمول
حقوقلار کارگر لره اضافه کارلیق
ایله، کارگر لردن اونا گوئر
کی تشکیلاتلاری و اتحادیه لری
یوخ دور و استثمار اولماقلاریندان
آز اطلاعاتلاری وار اجبارن اضافه
کارلیق اؤدیر لر و ییلیمه - ییلیمه
ئوز طبقه لرینه ضرر و ورورلار،
آخی بئله بیر ایشیله "ایش
گوجونون" ارزشی اسکیر و
کارگرین تنها سرمایه سی بئله

نمایش و تبلیغ



* خارج دن کلمه فیلم لر *

اومود باغلامیشدیق ،
انقلابدان سونرا ، امیرکا و سیا
سازمانینن ، آل ایله چکیلن
فیلم لرین آلیندن یاخامیز
قورتولا . یالنیز ، امیرکانین
سکسی آدلی فیلملری سیناما
لاردان گؤتورولدو ، باشقا
فیلملرین آدیندا بیر پارا
فرصت طلب اولانلار دگیشمک
ایله خالق توولاماقدا آلشدیلر ،
نهایتده سیا سازمانی آلی ایله

بیر شکیلده اوجوز سرمایه دارا
ساتیلیر .

اضافه کارلیقدان آیری نامشروع
استفاده لرده اولونور . سرمایه
دار بعضی کارگرلره اضافه کارلیق
و ثریر بعضیینه و ثریر و رقابت
یارادیرکی اولار تئز-تئز ایشله
سینلر تاهر کیم چوخ ایشله سه
چوخ یول چیخارتسین .

دوزه لن فیلملر خالق
آراسیندا انقلابی عنوانلا
آدلانیب و جامعه میز ایچون
بؤیوک بیر فاجعه توره مگه
باشلادی . بو جوره فیلملردن
بیر سیرا آشاغیدا گلن آدلاردن
عبارت دیرکی فارس جاسینا قید
اولونور :

'غازهای وحشی ، آزادی -
خواهان رودزیا ، حکومت
نظامی ، ترور ، دست کشیف
استعمار ، جانبازان فلسطین ،
... و

بو فیلملرده بئله
گؤستریلیر کی غرب ثولکه
لرینده "آزادلیق قوشو"
ساغلیم جاسینا گؤ بلرده
قاناد چالمادادیر و اونو
یارالایان یوخدو ، دئمک اولار
تاماشاچی دا سینامادان ائشیکه
چیخاندان سونرا ، ثوز -
ئوزونه دئییر : "قارداش !
اولار نه ایچون مبارزه ائدیرلر ؟
آزادلیق ایچون ؟ آزاد لیسق
کی وار ! " . ایش او یئره
چاتمیشدی کی عشق ایله
فیزارمیش "شعله" آدلی
فیلمینیده سیاسی ، انقلابی

آدلاندیرمیشلار و خالق بو
هندی فیلمین گؤرمک ایچون
ساحاتلار صف باغلامیشلار ،
تکجه یوزده - اون فایزر
انقلابی ، دوزگون و یاخشی
فیلملر نومایش و ثریلیدی کی
آدلاری آشاغیدا گلیر :

یوجیمبو ، هفت سامورائی ،
مادر ، محکوم به اعدام ، بهام
یا "محمدرسل الله" و ...

* ایراندا چکیلن فیلملر *

انقلابدان قاباقجا ،
دئییردیک انقلابدان سونرا ،
داها ایراندا گؤروکلی و
فرهنگی فیلملر دوزه لچک ،
سونرا گؤردوک بودا بیرواغیا
ایمیش ، بونا گؤره کی عمومیتده
یئنه کئچمیش ایللرین بویاخانا
شیندان چیخان فیلملر
آت گزدیردیلر ، " پرواز بسوی
مینو" آدلی نومایش و ثریلن
فیلمین حاققیندا دئمک اولار
" یئنه ایکی ساحات تاماشا
چینی اویدورماق " ! بو فیلمی
دوزه لدن ، خالقین انقلاب
یولوندا مینلرجه قهراما -
نلیقلاری و جاندان کئچمک
لریندن استفاده آپارماق

فیلم لره بیر باخیش ♦♦ مورتوز آصلان

یئرینه، بیر خیالی موضوع ایله فیلم چکیب، بوناگورده فیلمین انقلابی صحنه‌لری اولا - اولادا، اوزه گه یاتان اولمادی، بونون آردیجانچه فیلم بازارا گلدی کی - انقلابدان قاباقجا دوزهلمه لری آشکارا بللی و چوخ - چوخدا آلدادیجی و دگر سیز بیر فیلمی لری ایدی، باخ ! مریم و مانی، با عشق مردن، پرواز در قفس و باشقالاری اولایلر، دئمک اولاریئنه ده فرصت طلب آدمالار آلدادیجی فیلملری انقلاب بویاسی ایله بویامادان، فرهنگی بیئر الکن کئچمه لیدیلر، "خونبارش" فیلمی، ۱۷ شهر یورین جریانی اولراق، خالق آراسیندا موفقیت ایله قارشیلاندی بوفیلیمده، آدلی رل ایفا ائدیلر دن استفاده اولونما میشدیر، یالنیز ۱۷ شهر یور غولوموندن جان قورتاران "ایکی سرباز" غوز رل لارینی ایفا ائتمیشلر، "زنده باد" فیلمی ده غوز یئرینه تلخیر باغیشلیر دی

آما آپاریلشی داریخمالی ایدی، دگرلی "سقوط ۵۷" فیلمینده آدآپاراق کی باربد طاهری وسیله سی ایله چکیلب و بیزه اومود و غریر گله جکده بو "فیلم چکدن" بوندا آرتیق گوزوکملی فیلملر گوزره ک، نچه کی قاباقجادا قیمتلی "رگبار" فیلمین گوزوشوک.

بئله دخیلیلرکی بیئر - ایکی دنه ده گوزوکملی و دگرلی ایرانی فیلم حاضیرلانیب و گله جکده سینامالاردا وئرله جک، بوفیلیمری گوزمگه - گوزوموز یولدادیر، واختیندا بو باره ده قضاوت اولونار، بونولا بئله اومودباغلیریق گله جکده - ضیالی فیلم چکنر آل ایله ایراندگرلی و دوزگون فیلملر، خارجه دن گله آلدادیجی فیلملر قاباقیندا آلنی آچیق و باشی اوچا اولاق.

* آذری فیلملری *

آذربایجانلیلار، انقلاب بدان سونرا آذری فیلملرین گوزمک حسرتینده قالدیلار،

نچه گون بوندان قاباق، ائشیتدیک، تبریز سینامچی لاریندان بیر "باکو" دان آذری فیلمی کتیرمک فیکرینده دیر، بیز غوز نوبه میزه بو سینامچیا موفقیت آریلا بیرق و اومودوموز وار بوایشه آل قویماق یالنیز تجارت باغیمی ایله اولماسین.

آذربایجان یازیچی و هنرمندلر دنه ایسته بیریک کی آذری دیلینده فیلم دوزهلمک فیکرینده اولوب و بویولدا چالیشینلار، گله جکده آذری فیلم گوزمگینه ده اومودباغلیریق. بلکه بیرکس آذربایجانلی کندلی، عمله و فعله لری ایچونده فیلم چکمک فیکرینه دوشدو.

ساغ اولون مجله میزین سونرالاردا گلن نمره لرینده، ایرانی فیلم صنعتینن باره سینده صحبتیمیز اولاجاق و صداقتلی فیلم چکنلری، اوخوجولارا تانیتریب و بو صنعتین دوزگون گئیشلمه سینه گوزرده نظروئرله جک.

دان یئری سوکولوردو. توپ گوللەلرین سسی بیرلحظه کسلیمیری. او سنگرده ئوز قارداشلارینا کۆمک ائتمک ده ایدی. یوزغون ایدی، آج ایدی، سوسوزایدی. کوزلری سوزولوردو، ایکی گئجه اولاردی کی یاتمامیشد. اونا ایکی گئجه - گوندوز آییق قالماق چتین ایدی. چون اونون تکجه اون بیریایی وارایدی. زندگانلیغیندا چوخ کورلوق گورموشدو، چوخ چتین لیک لر چکمیشدی. سنگرده فکر ائدیردی. کئچمیش دن، گله جکن، اوشاغلیندن، آتاسی اولان زماندان، آتاسی اولان واخت لاردان، قارداشی ایله بیرلیکده گولن زمانلاردان. بیرکیچیک اوشاغین نه قدر تابی اولاییلر، اربابینا فکر ائدیردی. اونون توخوفونا، ئوزونون آجلیغینا. دشمن لر طرفیندن اولنلارین سنگرینه بیرتوپ گوللەسی آتیلدی. توز قالخدی، سسس دوشدو و نئچه لحظه دن سونرا ساکت لیک اورادا برقرار اولدو. اودا بیر بوللو توپراق آلتیندا قویلانمیشدی، لیکن هله ئولمه میشدیر.

یئنه ده فکر ائدیردی. بیر سینما پرده سی کیمی بوتون زندگانلیغی گوزونون قاباغیندان کئچیردی: "قارداشینین اون دورد یاشی وارا ایدی کی بوآنادان اولدو. سئویندیلر، شلیک ائتدیلر، آتاسی شرکت نفت ده ایشله میردی. آتاسی دا ائواشینه پتته شیردی. آتاسی قوجا ایدی. آتاسی اوندان جوان راق. زندگانلیقلاری هر نه اولور سادا بیر جورلوگ له گئچیردی. آتاسیندان شرکت ده موفته سینهایش چکیردیلر، اعتراض ائده بیلمزایدیلر، چون اعتراض برابر ایدی زندانا گئتمک و نه پاینده ئولمک. بونولایبله، چوخلواشچی لر اعتراض ائده رک، جانلارین آلدن وئردیلر. بالا - بالا آتیاق توتدو. هس - هوس آنلادی. کوچه اوشاقلاری جرگه سینه قوشولدو. دوردیاشین قورتامیشدی. ائولرینده شیون دوشدو، قونشولار گدویلر. آغلادیلار - اوخشادیلار. آتاسی، قارداشی قره گئیدیلر. داها صاباحدان آتاسی ائوه گلمه دی. بااینکه، ئولوم حاققیندا بیرزاد بیلمیردی، لیکن بونو بیلمیردی کی آتاسی داها ائولرینه گئری قاتیمیماق، بوی آتدی. سنه دولدو. مدرسه یه گئتمک زامانی یئتیشدی. قارداشی شیلات کارخاناسیندا ایشله میردی. مدرسه یه قویدولار. چوخ هوشلو - باشلی اوشاق ایدی. معلم هر نه دئیردی، اونلاری قاپیردی. بیرینجی کلاسی یاخشی نمره لرله قورتاردی. پایدا گون قاباغیندا اوینا ماقدان، قازا اوزو، قارا آل - قولو، داها قارا اولموشدو. هرگون یولداشلاری ایله، جنوبون پوشلتمیش هاوالاریندا، اوین - بویانا قاجیب، زندگانلیقدان بهره آپاریردی. ایکینجی کلاسدا آهین یازدیر دیلار. مهلباخینلا شیردی. او، ئوزون مدرسه یه گئتمک حاضیرلامیردی. لیکن، یئنه ائولرینده های - کوی دوشدو. قونشولار آغنادیلار، شیون، قیش قیر - باغیر سسی هر یئری آلمیشدی. آتاسی باشین یولوردو، ئوزون

دوگوردو، لیکن قونشولار قویما بیر دیلار، داها بودفعه، بو جریان لار بیلسینه اویغون ایدی. او طرف - بو طرفدن آنلامیشدی کی قارداشی چایا دوشوب، ناققلارین طعمه سی اولوب، نئجه گون قارداش تولوموندن سونرا، چوخلو درد، اورهک یاراسی ایله مدرسه غوضینه، داش کسمه کارخاناسینا ساری یوللاندی. کارخانا صاحب بیر وارلی، ظالم ارباب ایدی. بوکیچیک اوشاق دان چوخلو ایش چکیردی. آغیر داشلاری تریته ییریدی. عوضینده ده چوخ آرز پول وئریردی ارباب، بویتیم اوشاق دان، نه ایسته ییردی، آلاسه بیلیر. ارناپدان آلدیغی پول ایله ائنده بیلیمردیلر زندگانلیقلارین کئچیرتسینلر. اوندان ئوتری آناسی دا مجبور اولدو، قاراواش چیلیق و پالتاریماق ایله بیرتیکه چورهک تاپپ اوغلو ایله بیر لیکده یئسینلر. زواللی زندگانلیقلاری پئغله لیکله ادامه تاپیردی.

انقلاب باشلاری. راهیمالیق لار، تظاهرات لار، اعتصاب لار انقلابی تکاملاییتشمکده یاردیم ائدیردیلر. بودا، باشقا ایشچی لر کیمی، ئوز سرمایه دار اربابینین آلیندن تنگه گلیب، سرمایه دارلار بساطی و اوللارین باشچیسى محمدرضا شاهین سلطنتینین بیغیلما سینی ایسته ییردی. اوگونلره بونلارین کارخانالاریندا، بیر جوان اوغلانی اربابین مزدور لاری توتوب، ساواکا تحویل وئردیلر، سونرالار خبرچیخدی کی او جوان شهید اولوب دور.

انقلاب مین لرحه شهید، مین لرحه معلول وئرمک ایله ظفره چاتدی، لیکن بونلارین اربابی دون دکیشیب، خلق طرفداری اولدو. آنجاق باطنده خلقه قیلینچ چمگ فکرینده ایدی. انقلابدان ایل یاریم گئجیدی، عراق ئوز اربابی امریکانین دستوريله ایرانا حملسه گتیردی. جنگ باشلاندی. دشمن لر بونلارین شهرینه ده هجوم ائتدیلر، کاسیب فوقرانین ائوی بمباردومان اولدو. بمبارلارین بیرى ده بونلارین ائوینه دوشوب، روزگاردا قالمیش تکجه بییر آناسین الیندن آلدی. او، توپراق لار آلتیندان آناسین چیخاردیب قویلا دی. لیکن غملى دگیل دی. اورهگی آجیق و درد ایله دولو ایدی. داها، یالنیز انتقام ایچون یاشاییردی.

بو جریان لاردا، اونون اربابی دا شهردن قاچیب، تهرانداکی کاخینا سوخولموندیر. شهرلرینین یاریسی دشمن الینده ایدی. او محاربه ائتکک باجارمیردی. آنجاق قورخاق دگیل دی، آلاچاق واسکیگ دگیل دی. اوقورخاق اربابلار، امریکا ولینعمت لری، ساواکسی لار و لیبرال لار تک شهرین ترک قیلمامیشدی. داها شهرلرینده، شهردن بیر علامت قالمامیشدی، شهرین هویر گوشه سیندن گولله، توپ، خمپاره، طیاره، تانک، هلیکوپترسی گلیردی. پاسدار لار، سربازلار، شهرین غیرتلی و دوگوشچو خلقی ایله بیر لیکده ووروشورد و لار، او دا، بو جریان لاردا، ئوز دو گوشچو قارداشلاریناسو، یئمک و سائره بیئتیریدی. بوسنگردن او سنگره، او خیواندان بو خیوانا، او ائودن بو ائوه، او کوجه دن بو کوجه، او دامدان بو داما گئئت - گل ده ایدی. او، قویما بیردی قارداشلاری کورلوق چکسینلر.

جنگ شدت ناپیشدیر ، داه‌ا ترپنمک و سنگردن چیخماق ممکن دگیل‌دی . اوداسنگرلرین
 بیرینده ایدی . آنجاق تفنگ آتماق باچار میردی .
 سربازلارین بیرى . - " بالاجا ، سن نه ایچون بورایا گل‌میسن ، دور بورادان اوزاق‌لاش ،
 سن نه ائدیر سن ؟ " دئییه - سورورشدو ،
 اوغلان ! " دوز دئیرسن ، آنجاق من ایسته‌میرم انتقام آلام ، هرنه اولورسا اولسون ،
 من بورادا ائده بیل‌مهرم سیزین خشاب لاریینیزی دا دولدورام ؟ " دئییه جواب قاریتاردی .
 سرباز گوکولومسهنیب ، دئدی ؛ " اولسون ، بورادا قال ، بیزه هرنه ائده بیل‌سن یاردیم ائت ! "
 آج به سوسوز ، دوگوشدور ، ساواشدیلار ، آتیشدیلار ، چوخلو دوشمن ئولدوردولر .
 داه‌ا ، او ، ئوزونده آز - چوخ یونگونلوک احساس ائدیردی . او دئمک ائده بیل‌میشدی آناسینین
 و آنالارینین انتقامین آلسین .



داه‌ا ، قان توپراغی ایسلامیشدیر . سینما پرده‌سی محو اولماقدا ایدی . اوغلانین
 اوزونده گولوش وار ایدی . اوغنچه سولماق حالینا یاخینلاشیردی . توپراقلار کوره‌گین اینچیدیردی .
 ئولوم جالی یاخینلاشدیر ، اوغلان کوزلرین آچیپ ، توپراقلارا باخدی . او شاد ایدی ، سئوینیردی
 کی ئوز دوغما یوردون دوشمن لره وئرمه‌بیدیر ، سئوینیردی کی اوداغ توپراقلاری ئوز قیزیل
 قانیله بوییب ، هر شی‌دن یوکک سئوینیردی کی ئوز دوغما وطنینده جان وئیریر .
 اوغنچه اورادا ، ئوز عسگر قارداشلاری ایله سولدو ، اونون قانی آخارق ، اوشهری قانلی
 شهره چئویردی . لیکن او بودونیا دان عزتيله کوچدی ، سئوینه - سئوینه ئولدو ، ئوز دوغما وطنین
 دوشمن لر تقدیم ائتمه‌دی ، بیل‌م اونون قورخاق و آچاق اربابی بوتیپ انسانلار نه جور
 کوچه چکلر ، نه جور ئوله چکلر و هانسی سورگون ده ئوله چکلر .
 اوشه‌یدین خاطره‌سی ، مین لرجه شهیدایله بیرلیکده ، همیشه لیک دیری دیر .

غزل فورموند

بیر پرشگسته قوش کی بوداقه پناه لانا کسمک اونو خطادیر ، خطانین جزاسی وار ئولمک بیزه بوجنگده چوخ افتخاردیر چون حق بیزیمدی ، حق و حقیقت رضاسی وار آجسا آجیقلی میللیتمیز انتقام آلین معلوم اولار کی نهضتین عالی ضیاسی وار بوقانلی انقلا بیمیزین ، قانلی پرچمی دنیا اوزونده اسمگه الحق روا سی وار . غلامرضا مجدفر ۱۳۵۹/۸/۲۵ - تهران ۱۴	فصل خزاندا گلشنین ئوزگه هاواسی وار گوللر سولوبدی عندلیبین ماجراسی وار غنچه یئرینه دولدو چمن چال تیگانیه شوریده بولبولون باشینین چوخ بلاسی وار صرصریغلی اسنده گلستان باتیپ غمه ائل غملی دیر ، عزالی دیر ، ماتم سراسی وار آواره دور پائیز گونو ، چوخ خانواده لر " بیر قوشکی آشیانه‌سی یوخدور هاراسی وار " خیردا اوشاق ، قاراگئجه ، دهشتلی ماجرا یاخشی بیلر او کیمسه کی خیردا پالاسی وار
---	--

حرمتلی اوخوجولار:

امریکا امپریالیزی طرفیندن حمایه اولان پهلوی شوونیزمی نین یاریم عصردن آرتیق ایراندا حکم سوردیو نتیجه سینده نسیلریمیز غوز زنگین ادبی کئچمیشلری ایله بیگانه اولموشلار، بالالاریمیز حتی فضولی کیمی دنیا شهرتلی شاعرلریمیزی بیله تانیمیرلار. بو زنگین ادبیات خزینه سی ایله سیزی تانیش ائتمگی وظیفه لریمیزدن بیزی سانیریق. مبارز شاعرلریمیزین گوئل اثرلرینی تدریج ایله مجموعه میزده وئره جه ییک. بو جیلدن اعتبارا فضولی نین "لیللی و مجنون" مثنوی سینی چاپ ائدیریک.

محمد سلیمان اوغلو فضولی آذربایجان ادبیاتی نین انکشافیندا مهم بیر یثردوتان داهی شاعر دیر، اونون آدی ۴۰۰ ایلدن آرتیق دیرکی ایران، تورکیه و عرب غولکه لرینده حرمتله چکیلیر. آذربایجانین پوشکین و شکسپیری آدلانان بوشاعرین اوج دیلده یازمیش اولدوغو دیوان و مثنویلر قنلر شرق خلقلرینین ایچری سینده گئنیش شکیده یاییلمیش دیر. فضولی نین آذربایجان دیلینده یازدیغی مثنویلردن بیرسی "لیللی و مجنون" دور. فضولی "مجنون" سیماسیندا زمانه سینین فئودال مناسبتلرینه بویون اگمه یین، اسیر لیگنی حس ائدیب و بوا سارتدن قورتارماغا جان آتان شخصییتی قلمه آلمیش دیر. "چو خودور بنی آدم ایچره بیداد" دئین مجنون محبت چرچواسی و آزادلیق اوغرونلدا ووروشان بیر تیپیک قهرمان دیر.

فضولی نین "لیللی و مجنون" مثنوی سی اولین دفعه شمس ۱۲۳۰ - نجو ایلده تیری زده. داش باعماسی اصولی ایله نشر اولونموش دور. سونرالار باکودا، استانبولدا، تاشکند و باشقا یئرلرده چاپ اولونموشدو. آما تا سقله دئمک لازیم دیر کی ایندی تبریزین معلم، محصل و با - سوادلاری ایچینده بو مثنوی نی اوخویان چوخ آز تاپیلار. اونوندا علتی آیدین دیر، پهلوی شو - ونیزمی نین بیرنجی هدفی ملتیمیزی غوزکوکوندن آیرماق و ثانوی بیرکذابی شخصیت صاحبی ائتمک ایدی. انسان پرور، دؤیوشکن و مبارزه روحو داشیان آذربایجان ادبیاتی البته کی آمریکا نوکترلی گو زونده بیرتیکان کیمی گو زونه بیلردی. ایران اسلام انقلابیندان سونرا بو زنگین ادبیاتین جانلانماسی و انکشافی و کئچمیش اثرلرین یاییلماسی گو زونمکده دیر. آمریکا امپریالیزی بوتون دنیا خلقلرینین انقلابی صلح شرایطینده یاشاماغا آغیرباها وئرمک لرینی آنلاندیغی کیمی ایران ملتینی ده راحت قویما ییر. بیز آذربایجانلیلاردا بیله بیر ووروش شرایطینده اؤتورؤب شعر - غزل اوخویا بیلیمریک. زنگین ادبی نمونه لریمیز ایله تانیش اولماق دئدیکده ده، هر آدیمدا بو جهان خوار امپریالیزمه نفرت آشیلاماغی دوشونوروک، حتی مجنون و لیللی شخصیتلرینده بیله ایندی آبادان و خونین شهرده امپریالیزم باسغینیندا قالان جوانلارا فیکر ائدیریک.



محمد

فضولی :

لیلی و مجنون

دیباچه

الاهی ! لیلی سرحقیقت سراپردہی وحدتدن اقتضای ظهور ائدیب ، تجلی جمالیلہ فضای صورتی مزین ائتدیکده و مجنون روحی سرگشتہی بادیہی غفلت ایکن اول شعیہی جمالی کوروب عنان اختیاری آلدن گئتدیکده ، اگر علاقہی آباء علوی و رابطہی امہات سفلی اول لذت جان فزایہ و مسرت دلکشایہ واقف اولماییب ، فریب موعظہ گونہ و حیلہی نصایح نمونہ ایلمہ متحرک سلسلہی انقطاع پیوند وصال و مدبر وسیلہی انفصال عقد اتصال ائتسہلر ، توقع اولدور کی نہ اول لیلی عالم آرایہ بوتقدیر رفع حجاب جسمانیدہ موجب تأخیر اولا ، و اگر بہانہی فسانہ ایلمہ عشق حقیقی و حسن ازلدن فضلائی بلاغت پیشہ و بلغای فصاحت اندیشہ جواہر اسراری سررشتہی اظہارہ چکیب ، ثمرہی اعجازی شجرہی عبارتدہ گؤرونوب ، نقاب خفا و حجاب عناء رفع ائتسک ایستسہلر ، ترقب اولونورکی مساعدت و لطف معاونت ایلمہ حصول مرتبہی وصولہ و حضور درجہی ظهورہ ممد اولوب ، لیلی تخیلات خاصلربنہ و مجنون حسن اخلاصلربنہ اہانت تشنیع سفہاد ن و ذلت اعتراض بلہادن کی طاق تعرضلری اشعارہ و قصور معایبلری گفتارہ و مشاغبہی طعن بیہودہی لیلی و منزلہی منع بی فایدہی مجنوندہ ممتنع التأثیر اولا ، و اگر بوفقیہر مستہام ، فضولی بی سرو انجام ، غایت قلت بضاعت و نہایت نقص امتعہی فصاحت ایلمہ استدعای اندراج سلکارباب حقایق و تمنای انخراط سلسلہی اصحاب دقایق ائدیب ، خزانہی حسن لیلی تسخیرینہ و خرابہی عشق مجنون تعمیرینہ عازم اولوب ، ترصد اولونور کی اول طرز خامہ و نقش نامہ احسن وجہلہ میسر اولوب ، حکایت لیلی کیمی عالمگیر و محنت مجنون کیمی مقام پذیر اولا . . .



یوخدور بیر مولک بو زاماندا
کیم نظم رواجی اولا اونداندا .
ته هند ، نه فارس ، نه خراسان
نه روم و عجم نه شام و شیروان ،
اولسایدی بیرینده بیر سخن سنج ،
البته عیان اولوردو اول گنج .
گنجینهی نظم گیزی قالماز ،
سانمان گونش اولسا ، نور سالماز .
کانی نئجه کیم نهان دوتار داش ،
ائیلر اونو لعل عالمه فاش .
حالا مگر اقتضای دوران ،
اولدور کی اولا او گنج پنهان .
دوران ایله من نقیض سیرم ،
دور اهلیندن مگر کی غیرم .
دوران ایسترکی خوار اولما نظم
بی عزت و اعتبار اولما نظم .
من منتظرم وئرم رواجین
بیمار ایسه ائیلهم علاجین .
اول نفی کمال حکمت ائیلر ،
لازم بیلیرم خسارت ائیلر .
تعمیر خرابه طالبم من ،
انشاء الله کی غالبم من .

*

ساقی مدد ائت کی دردمندم ،
غم سلسله سینه پایبندم !
غم دفعینه جام می دوادیر ،
تدبیر غم ائیلکم روادیر .
سندن نه عنایت اولسا واقع ،
فیکر ائتمه کی منده اولما ضایع .
من بیر صدقم ، سن ابر نیسان ،
وئر قطره و آل در غلطان .

بو

عرض عدم قدرتدیر

و

عذر فقد قوتدیر



آرایش صحبت ائیله ، ساقی !
وئر باده مروت ائیله ، ساقی !
بیزجام ایله قبل دماغیمی قر ،
لطف ائیله بیر التفات گوستر .
غم مرحله سینده قالمیشام فرد ،
نه یار ، نه هم نشین ، نه همدرد ،
هم جنسیریم تمام گنتمیش ،
سؤز مولکوندن نظام گنتمیش .
بو بزمده سن قالیبسان و من ،
بو ، بزمی گل ائدهلیم مزین .
سن وئر باده من ائیلهم نوش ،
من نظم اوخویوم ، سن اونا دوت گوش !
بیر دوردهیم کی نظم اولوب خوار ،
اشعار بولوب کساد اسعار .
اول رتبه ده قدر نظم دیر دون ،
کیم کفر اوخونور کلام موزون .
بیر مولکدهیم کی گر اودوب قان
مضمون عبارتہ چکیب جان .
مین رشتهیه طفره لعل چکسم ،
مین روضهیه نازنین گول اکسم ،
قیلماز اونا هیچ کیم نظاره ،
دئرلر گوله خار ، لعله خارہ .
آنجا دئمزم کی خاک بغداد
آلایش نظم دیر آزاد !

سنسن خورشید و من سپه خاک ،
 وثر آتش و آل جواهر پاک ،
 رحم ائت کی غریب و خاکسارم ،
 بی مونس و یار و غمگسارم ،
 اول بیر نئچه همدم موافق ،
 یعنی شعرای دور سابق ،
 تدریج ایله گلدیلر جهانه ،
 تعظیم ایله اولدولار روانه .
 دوران اولاری معظم ائندی ،
 هر دور بیرین مکرّم ائندی .
 هر بیرینه هامی اولدو بیرشاه ،
 ذوق سخنیندن اولدو آگاه .
 تورک و عرب و عجمه ایام
 هر شاعره وثرمیش ایدی بیر کام .
 شاد اتئمیش ایدی ابونواسی
 هارون خلیفه نین عطاسی ،
 بولموشدو صفای دل نظامی ،
 شیروانشاهه دوشوب گرامی .
 اولموشدو نوایی سخندان ،
 منظور شهنشہ خراسان ، . . .
 اول طائفه چکدی خرقریه باش ،
 حالت لرین اتئمز اولدولار فاش
 تا اولمایا رسم شعر مفقود ،
 ابواب فنون نظم مسدود ،
 لازم منه اولدو حفظ قانون
 ضبط نسق کلام موزون .
 ناچار دوتوب طریق ناموس ،
 راحتدن اولوب مدام مأیوس ،
 عهد سؤزه استوار قیلدیم ،
 اشعار دئمک شعار قیلدیم ،
 چون خلقه خلاف مدعایم

اونلار زعمینجه سست رآیم ،
 هر سؤزکی گلیر ظهورا مندن ،
 مین طعنه بولور هر انجمندن ،
 ائیلرحسد ، اهلی باغلاییب کین ،
 تحصیل عوضینه نفی و نفرین ،
 امید کی رفع اولوب کدورت
 تغییر پذیر اولا بو صورت ،
 اول قوم بو گلشنه گیرنده ،
 بو گلشن ایچینده گول درنده ،
 گول تازه ایدی و سبزه نوخیز
 ترپندیکجه نسیم گلریز .
 اونلار گولو دردیلمر ، من زار
 حالا دیلمم درم خس و خار .
 بو بزمه اولار وئرنده تعیین ،
 می صاف ایدی ، بزم هم نو آیین .
 می صافی اولارا اولدو روزی
 قالدی منه داغ دورد سوزی .
 بو دؤرده من اولموشام هواخواه ،
 بیر نشئه وئرهرمی ، بیلزمم ، آه !





محمد اسماعیل

اوزونو گوسترمه یه

- بو اوتلار هاردان چیخیر؟
- گورمورسن قاردان چیخیر.
- بو اوتلار هارا چیخیر؟
- قیشدان باهارا چیخیر.
- بو گوللر هارا چیخیر؟
- چیخیر بیزی گورمه یه .
- بو گوللر هاوا چیخیر؟
- باغچادان گول درمه یه .
- بو سویود هارا چیخیر؟
- ساچلارینی هوءرمه یه .
- بو چنار هارا چیخیر؟
- اوزونو گوسترمه یه .

* * *



عالم لرین ایشی نه دیر؟

مرتضی مجدفر

فلوریدانین کیپ کاناورالیندا ، غول تک
موشک ، یئری گوئی مقصدینه ترک ائده رک ، ایکی
نفرهیجانلا ایشلری دقت نظرلریندن کتچیردیلر
جنوبی امریکادا ، گنج بیرقادی ، قارانیق
کوهولده ، دیزه چوکوب و دقتیله ، بیرجمجه
یه قونان توپراغی چرتکه توسطیله تمیزله بیر .
نیویورکون بیرلابراتواریندا ، بیرآغ پالتارلی
کیشی ، مهارتله بیر سملی ایلانین زهرین
دیشیندن ائشیکه چکیر .

* * *

بوجور انسانلار البته ائده بیلر دیلرافسانه
وماجرالی ناغیللارین قهرمانی اولسونلار ،
آنجا ق واقعی بودورکی اولناردوزگون و واقعی
بیرانسانلار دیلار .

اولنارین هر بیرسی بیرعالم دیرکی ئوزونه
مخصوص اولان ایشده مهارتله ، دقتله چالیشیر ،

راسیم فرهادی

دایچا و گولک

بیر دجل دایچا یا سویله دی گولک :
- گل چیخاق یاریشا ، قاچاق ، اوتوشک :
... بالاجا اولسادا قیرمیزی دایچا ،
یئلدن برگ گئدیردی یاماج بویونجا .
قیغیلجیم قوپوردو دیرناقلاریندان .
گولکه ده چاتیردی اونا آرخادان .

* * *



وهربرى، بير حقيقت آخترماق ايله، علمين
آچيلماميش دوگونلرينين آچيلماسينا كومك
ائتديرلر.

علم، حقيقتين دقتلى و آرديجيل آختريشى
دير. عالم لر عاليمين و اونا حاكم اولان طبيعي
قانۇنلارين حاققيندا ئوزلريندن سئوال ائدهرك،
سيناق (= آزمائش)، تدقيق، گوروش و آخترائش
ايله اونلارين جوابلارين تاپماقدا چاليشيرلار.
بؤيوك علمى انكشاف لار آزاراق ئوزئوزونه
و تصادفى وجوده گلر، و اغلب ياخشى گوروشلر،
دوزگون و دقتله انجام تاپان سيناق لار و چاليشمالار
نتيجه سى دير. بو دوز دوركى عالم لرين هاميسى،
ئوزلرينه مخصوص مطالعه و تدقيق يوللارى
واردير، آنجاق دئمك كى هاميسى تكجه بىر
اولگودن اطاعت ائدهرلر كى " علمى يولا "
معروف دور.

* * *

علمى يول گوروش ايله باشلانير، عالم، گرک
ياخشى بير گوروش چىي اولار. او، ئوز مسئله سى
حاققيندا اولان حقيقت و دوزگون لوک لرى
آختارانلار سونرا، ئوز گوروش لرينين آخرينده
آرتيق راق حقيقت لر ييغماق ايله، اونلار يىن
جميىندن، بير " فرضيه " يا " نظر " دوزلدركى
اميد ائدهر، اونون مسئله سى حاققيندا ياخشى
توضيح وئره يا اونى حل ائده.

اوزمان، سيناق ائتمگه باشلاير، دقتله سيناق
ائتدير تا ئوز فرضيه سينين نه قدر دوز اولدوغونو
يا دوز اولما ديغىنى بيلسين.



عادل بابا

قارداشيم درسه گنديب
قارداشيم درسه گنديب
گوزله بيرم يولونو.
اوره گيم برگ دارىخير
گورمه ينده من اونو.

اوللر بوتون گونو،
آتپلار ديق دوشهرديك.
گاه گليني چيمدير،
گاه اناقى دوشهرديك.

ايندى او درسه گندير،
من قاليرام ائوده تك.
هې دئيرم آناما:
— عارف نه واخت گله چك.

آنام دئير: — داريخما،
سن ده بويوين زامان،
مكتبه گنده چك سن،
اعلا چى اولاجاقسان.

دئيرم: ياخشى، آنا،
عارف درسينه گندسين.
آنجاق دئه كى، منه ده
الغبانى اويره تسين.

* * *



آنجاق گاه "ده گرک

ئوز نظريه سينين دوز اولدوغوايچون ياخشى و محکم شاهدلرو دليل لر آله گتيره .

اونون فرضيه سين ، نئچه عالم سيناق و امتحان انديب ، دوزگون لوغوني ثابت ائندن سونرا " قانون " يا " اصل " صورتينده بوراخيلار بو ايش ممکن دورگونلر ، هفته لر ، آيلار ، ايل لر وحتى بير عمر انسانين و عاليمين واختيندان توتا ، آنجاق يئرينه يئتيشدن سونرا ، عالم سئوينر ، شادليق حسي اوندا اويانار ، اوچماق احساسى ائدير چون بيلر علمين تانينمايش بير حصه سين ، دونيا تانيشيقليغينا آرتيريب دير . عالم لر ائنده بيلر لر ئوز آختاريش لاري ايچون چوخلو موضوعلاردان بيرين سئچهلر . ممکن دور بير عاليمين يئر ، اونون ساختمانى و کئچه جگى حاققيندا مطالعه ائتمگه علاقه سى اولار . بو عالم " يئرتاينيان " آدلانير .

" حيات تانيماق " بوتون جانيلى لار خصوصيندا مطالعه و آختاريش ائتمک دير . جانورلار حاققيندا تدقيق ائندن عالم " جانورتاينيان " دير . بيتگى لر باره سينده آختاريش ائندن عالم " بيتگى تانيان " دير .

بيتگى لرايله جانورلرين بدنلرينين عمل لري باره سينده مطالعه ائتمک " فيزيولوژى " آدلانير . حکيم ليک تدقيقى و باکترى تانيماق بو علمين فرعى بوداق لاريندان دير .

گون ، آي ، اولدوزلار و پلانت لر (= سياره لر) حاققيندا مطالعه و آختاريش ائندن عالم ، " منجم " ويا " اولدوز تانيان " آدلانير .

داغلاردا عكش - صدا

قيشقىر اراق :

- سالام داغلار !

دئسن اگر ،

خورلا : - سالام

جواب گلر ،

- داغلار ، داغلار ،

- سالامات قال !

سالامات قال ! -

دئير داغلار .

- بيز گئدير يگ ،

ايشيدير سيز . -

پائيز گلدی ،

هر طرفى

قاز بوز آلدی !

بير آغيزدان دئير داغلار :

... اولدو اولدو

- قايدار ييقينه ، داغلار !

- داغلار آغلار داغلار آغلار .

برده هاچان گوروشه ريک

داغلار دئير ، هاچان ، هاردا ! -

پيچيلتى تک صدا گلر :

ياید ياید ياید ياید

* * *

اوشاق موضوعوندا

" مثل لر "



ننه و نوه

ننه مننه جای توء کنده ،
تئزدوتورام اللرینی .
دئیرم کی : "گئت ننه جان ،
بیرحه دینحل ، را حا تلان سن"
قیشی ، بازی اثرکن دوروب ،
اویا تمسان هرگون بیزی .
دادلی - دادلی بیتمک لرله
بزه میسن سفره میزی .
ایندی مننه تئزدن قالخیب
عزیز ننه دورانا دک
جای قاینادیت ، سفره آچیپ
اٹله بیرم اونا کوء مک .
چونکی بیزدن اول دوروب
آتام - آتام گئدیرا یشه .
اٹوده قوجا ننه میزه
کوء مکچیم من همیشه .

۲- اوشاق دئمه

جانین بلاسی دئه

شیمی ، عالمی یارادان ماده لرین علمی دیر ،
و بیرده بومادهلرین دگیشلمه سی .
فیزیک ، ماده و انرژی آختاریشی ، یعنی
ایستی ، سویوق ، سس و الکتریسته کیمی شئ لرین
حاققیندا دانیشیلان علم دیر .

ریاضیات ، عددلر علمی دیر . و دئمک کی
هامی علم لرده اوندان ٹولچمکده ، سایماق دا و
هر دوگونو آچماقدا استفاده اولونار .
آنجا ، دئمک کی علمین بواصلی آغاجلارینین
کیچیک - کیچیک بوداقلاری واردیر . ممکن دور
بیرکس تکجه ٹوز آختاریشین یئرین عمرون
تاپماغا صرف ائده ، بٹلنچی عالم ژئوشیمیست یا
یئرشیمی بیلنی آدلانیر . و بیرباشقا انسان
یالنیز شاید گوئه گئتمک وسایل لری پاره سینده
کی انسانین آلی ایله دوزه لینیب دیر مطالعه
ائده ، علمین بوقسمتی نه " فضائی مکانیکی"
دئیلیر . یا آیری بیر عالم کی ناخوش لوق دوزم
لدن عامل لر مودینده یعنی ویروس لار حاققیندا
تخصصی واردیر و ویروس تانیان یا ویرولولوژیست
آدی اونا قویدلویدور .

* * *

ایندیلیکده ، یوزلرجه علمی تخصص واردیر
و هرگون ده یئنی تخصص لر دوزلمکده دیر .
علمین هر ساحه سینده ، علم کیشی لرو
آروادلاری تاپماق اولار کی یوکسک ایشلرگورولر .



معاصر تورک ادبیاتی...

توسباغالار

فقیر بایقورد



حرمتلی اوخوجولار، مجموعه میزین بیرینجی جیلدینده دمیرتاش جیحون آدلی معاصر تورکیه ادبیاتی نین دونیا شهرتلی گنج رومانچیلاریندان بیرینی مختصر معرفی ائدیپ، "آسینه" آدلی رومانی نین خلاصه سین وئردیک. مجموعه نین هر جیلدینده بیر رومانی خلاصه سین وئرمگی وعد ائدیریک. حاضیرکی جیلده فقیر بایقوردون توسباغالار آدلی رومانی سیزه تانیتدیرا جاغیق. فقیر بایقورد ۱۹۲۹ ایلینده "بوردر" محالینین "آچاکوئی" کندیده آنادان اولدو. ۱۹۴۸ ده کند معلم لیگی انستیتوسو و ۱۹۵۵ ده تعلیم و تربیت انستیتوسونون فارغ التحصیل اولدو. اوزون مدت معلم لیک ائله دی. بیر زماندا "تورکیه معلم لر سندیکاسی" نین مسئول کاتبی سچیلدی. ۱۹۷۱ ده دستگیر اولدو.

بلند اجویت حکومتی زامانیندا تورکیه ملی تربیه وزارتخاناسی نین سخنگولوق مقامینا چاتدی. سونرالار امریکا امپریالیزمینین تورکیه ده آغالیق ائتمک ایسته یین سلیمان دمییرل و حکومتی نین حمایه ائندگی فاشیست "بوزقوردلار" طرفیندن حمله لره اوغرا دی. ایندی تورکیه دن قاچمیش و آلمانیدا یاشاییر. اونون بعض رومانلاری اوخمله دن "ایلانلارین انتقامی"، "ایراز-جانین دیریلیگی"، "اونونجو کند"، "توسباغالار"، "ساکارجا" و "تیرپان" دونیا دیل لرییه ترجمه اولوب و مختلف سوسیالیستی ثولکه لرده جایزه لر آلییدیر. یازیحی توسباغالار (کاپلوما غالار) رومانیندا تورک کندلی سینین یارادیجی گوجونو مطرح ائدیر، آقاسیز، ارباب سیز و کند خداسیز بیر مشترک زمیلرده اوزوم اکن کندلیلرین دولت طرفیندن یئنی دن استثمارا چکیلمه ماجراسیدیر. بورومان:

"توزاق" كندى آنكارانين يوز كيلومتر ليگينده سوسوز و ايستى بير چۆلده قار تاپيدير. "قىزىل ايرماق" چايى كندين چوخ اوزاغيندان رد اولوب كئچير. كنديلير آذربايجانلاردين بيرقستى كيمي علوى (على اللهى) وئوز آداب و رسوملارينا چوخ معتقد و پاى بند ديرلر. عمو ميتله سوادسيز ديرلار. كندرينده هئچ بير ياشيللىق يوخدور. شراب ايچمكى مقدس سايرلار و هرايل اطراف كندلردن اوزوم آليرلار، آما اطرافدا چوخ مسخره اولورلار.

او ايل يازدا هاوا چوخ ايستى ايدى. كنديلير توپراعى شوملاييب ئوزلى اوزوم اكمك فيكرينه دوشورلر. بوتون بؤيوك - كيچىكلر آل - آله وئريب ايشه باشلايرلار. "قىرعباس" آدىلى بير قوجا كيشى ده هرگنجه زميلردن محافظت ائدير. آلتى ايل سونرا آسمالار اوزوم وئيرر. ايلك محصول اوقدر چوخ اولوركى خلق بوللو شراب چكىر و بير چوخ اوزوموده يولاچى خارديب ساتيرلار.

"توزاق" كنديليرى زحمت نتيجه سينده بير مقدار راحت اولورلار. آما بيرگون غفلتا شهردن دولت مامورلارى گليب بوقانالارين كيمن اولدو غونو سوروشورلار.

گرچه قانالار كنديليرين مشترك ماللارى ايدى، آما دولت مامورلارى بونو قبول ائتميرلر. دولت قانالارى ضبط ائدير و تازادان كنديليره ساتيرلار آما اوقدر چوخ پول ايسته ييرلركى كيمسه وئره بيلمير. دولت پول يئرینه محصول ايسته يير. توزاق اهلى بو مشكى حل ائده بيلميرلر. قيرعباس ئوز اُمكى نين نتيجه سيني دولتله يئديرتمك عوضى، ئوز حيوانلارينا يئديردير.

بيرگون كندين بوتون حيوانلارين قانالار سورور. قانالارى لومبىلن لوت ائدهر.

كنديلير يئنه اولكى حالا دؤنرلر. شورو هيچان تامام اولار. بير - بيريندن كوسوب يئنه توسباغا كيمي ئوز قابىقلارى ايچينه گيره لر.

غلامحسين صبرى

شجاع نسلیمز

دينله يين آدوستلار، دينله يين منى،
من انقلاب اوغلو، ائللىر اوغلو يام.
سئویرم مبارز، خلق وحدتینی،
سارسيلماز اراده م، حقه باغليام.

✽

سئومه ميشم ايكي صفت اولماغي
وجدانى، مسلكى، پول ساتان تگ
گاه نالا، گاه ميخا، چكيچ ورماغي
عادتيم اولماميشى، سئوميشم امك.

✽

عمر ومده وقايع، ايللر گورميشيم،
دوگوش جبهه سينده، آغارميش باشيم.
تهكله لى آجى، گونلر سورميشم،
بونا شاهيد اولموش، كؤنول سيرداشيم.

✽

بوگون سئوينديرير، آچيرقليمى
آزاد ليغى قوران، شجاع نسلیمز.
اچيريك گونشي، گونشله نيريك
انقلا بيميزين، ساغليغينا بيز

✽

۵۹/۷/۲۳

(قان حماسه سی)

جنوبون پوشلنمیش قومسالاریندا
یارادیر خلقیمیز قان حماسه سی
سارسیلماز ابدی بیر سرود اولدی
تکبیر سسلریله توپلارین سسی .

دشمن فکر ائدیردی بیز بیرغنجه پیک
بیرخزان یئلیلله سارالیب سوللوق
بیلمه دی کوتوک تک بیرچال تیگانیق
باتاریق ، یاراریق ، سؤکریک ، اویوق .

کیچیک اختلاف دا اولسایدی اگر
دشمن قارشیسیندا یاددان چیخارتدیق
وحدت اللرینی وئردیک بیر- بیر
باریشدیق ، ساریشدیق ، جان - جانا قاتدیق .

بو وحدت اتفاق ، هئج واخت قیریلماز
بیر پارچا ملت ایک ، جان قارداشیق
سنگرده قانیمیز آخیب - قاریشیب
بو پیوند اوزولمز ، قان قارداشیق .

وطنین بیرقاریش توپراغی بیزه
لعل جواهردن قیمتی چوخدور
نگ ایله یاشاماق ، زنجیر آلتیندا
سامان چوپی قدر ارزشی یوخدور .

دشمن هرنه قدر گوجلولا اولسادا
دؤشوموز سوپردی بوپ گولله سینه
سرباز قارداشیمیز یاردیم ایسته سه
سس وئریک هامیمیز اوتون سسینه .



قانلی تاریخیمده دنیا کاتبی
قیزیل ضحیفه لر قان ایله یازیب
قوجا مان خلقیمیز ، چوخ قاصبلرین
بو قوجا توپراقدان قبرینی قازیب .

صدام بوننی بیلسین ایران خلقینی
خمسه خمسه سی ایله سیندیرا بیلمز
بو پارلاق تاریخی ، بو اراده نی
توپ ایله ، تانک ایله ، یاندیرا بیلمز .

۵۹/۸/۳ - تهران

غلامرضا مجدفر

♦ انقلاب عرغه‌سینده و انقلابدان سونرا بیر چوخ مختلف استقامتلی مجله و روزنامه‌لر آذربایجان دیلینده بوراخیلدی. یولداش، آزادلیق، اودلار یوردو، اولدوز، آذربایجان، کوراوغلو، چنلی‌بئل، آراز، بیرلیک، خلق سوؤزو، وارلیق، دده‌قورقود و بوکیمی نشریه‌لرین بیر چوخو ایندی تعطیل اولموشلار. بونلارین باشیندا گئدن "یولداش" مجله‌سینین تعطیل اولماسی، باشقا نشریه‌لرین دواملی چیخماسیندا منفی تأثیر بوراخمیشدی.

♦ آذربایجان دیلینده مطبوعات مسأله‌سی ایندیده بیزی مشغول ائتمه‌یه بیلمز. همین مسأله‌یه آراسیرا مجموعه‌میزین مختلف حیل‌دلرینده توخوناجاغیق. بیلدیگیمیز کیمی میلیونلارجا آذربایجانلی ایندی ایراندا فارسجا اوخویا بیلمیرلر. آذربایجان مطبوعاتی مسأله‌سی دئدیگده فارسجا تحصیل آلان روشنفکر و باسوادلاریمیزین واسطه‌سی ایله اونلارا مطلب یئتیرمه و اوخوما ثوبه‌تمه آماجی قصد ائدیریک. بو میلیونلار "بی‌سواد" لارا فارسجا یا باشقا دیل ثوبه‌تمه قرارینا گلن آق‌لار یالنیز بیزیم آماجیمیز ایله مخالفت ائده‌بیلرلر باشقا طرفدن مسأله‌نین حلینی یالنیز ایران اسلام جمهوری نظامی اساسی قانونو چرجواسیندا و انقلاب خدمتینده طرح ائده بیلریک. کئچمیش اشتباهلار تکرار اولونمالیدیر، اوزو قارالیق ئوزلرینی موظف و مسئول سانان انسانلارا یئتر آرتیق!

♦ ایندی دیلیمیزده ایراندا وارلیق و دده‌قورقود آدلی آیلیق مجله‌لر چیخیر. وارلیق ایکینجی ایلینه داخل اولموشدور. مجله سعی گوؤ‌ستریر دیل و ادبیاتیمیزدا متخصص عالم‌لرین اثرلرین چاپ ائتسین. یازیلان مطلب‌لرده بهرن دویولان ملیت‌چیلیک و قوخوسونا باخمایاراق، مجله‌نین بو گوؤزل تشبثی ایندیه قدر دوام ائتمیشدیر. بو تشبثی علمی و دوزگون ادامه و ثریسه گلجکده ائللریمیزه چوخ خیری اولا بیلر.

♦ دده‌قورقود ایسه یئنی پارلاییدیر. اونون یالنیز اوجونجو نمره‌سی الیمیزده دیر. حله حاقیندا دانیشماق اولماز. آما اورادا چالیشانلارین نه چتینلیکله آیدا بیر سایى بوراخماغا امکلن تاپمالارینی بیلیریک.

♦ دان اولدوزو و اولکر آدلی ایکى باشقا نشریه‌نینده یاخینلاردا چیخاغاغی خبرلرینی آلمیشیق. بو نشریه‌لری دولانديراجاق دوستلاریمیزدا عزم و موفقیت آرزو ائدیریک.

♦ واختيله یولداش مجله‌سی یازیچیلار هیئتى طرفیندن تهرآندا قورولان "آذربایجان جیلار و شاعرلر جمعیتی" تأسفه بعضی تنبل و پاسیو آدمالارین "هیئت رئیسه"یه نفوذ ائتدیکلری سببی ایله، بو جمعیت بو بیر-ایکی ایل عرضینده خصوصی جشن و عزا مراسیمیندن باشقا هئچ بیر فعالیت گوؤ‌ستره بیلمهدی. اومیدواریق جمعیت ئوز آدینین شرف و وقارینی حفظ ائده بیله و یئنی انتخابات ایله فعال و آفتیو-عنصرلری ایشله‌مگه سئچه. همچنین باشقا انجمن، درنک و بیغینجاقلاردا ئوز ادبی-سیاسی فعالیتلرین زامان طلباتینا اویغون و انقلاب

یوردوم آخیرجان

آلریمده توفنگ آورده کده ایمان .
 انقلاب یولوندا ، بیراصلان کیمی
 ظلمین بنالارین ، ائتمگه ویران .
 قونمشام سنگره ، چالاغان کیمی .
 منی بسله ییبدی ، قوجا توفارقان
 آزادلیق یولونون ، ائلچی سیییگ بیز
 ای آنا وطنیم ، یوردوم آخیرجان
 گون کیمی ایشیق سال ، آی کیمی تمیز

قان ایچهن " صددامین " قولدوردسته سی
 قویمارام مقدس ، یوردومدا قالسین
 داغ داشی تیتره دیر ، ائلر نغمه سی
 قوی آلقاق یانکی لار ، تجربه قانسین .
 وئرالین - اللره ، آل سلاح اله
 قودوز دوشمانلارا ، وئرمه فرصتی
 سنده رشادتله ، گل نبرد ائله
 یزید طایفاسینا ، یئندیر ضربتی

بیر غلطه ائده نمز ، آمریکا هرگز
 بوش طویل ، قاسناق دیر قوخماریق سسدن
 محو اندیر ظالمی - ظلمی خلقیمیز
 نئجه کی ویتنام دا ، دوشدی نفسدن .
 ئولوب ، ئولدور سنده ، بیل کی شهیدسن
 شهیدین مقامی ، عرشه اوجالمیش
 گئت حسین یولونا ، یولداش ایندی سن
 چونکی وطنمیز ، گریلا اولموش

یئتمیش مین حق اوسته ، جان وئرن انسان
 شهادت شربتین چکدی باشینا
 شاهه قارشی دوردی ، وئردی قیزل قان
 طاغوتلارین تختین چالدی باشینا
 بیرمظلوم قالینجاق ، دنیا دا اینان
 ظلمین پنجه سینده ، ساکت اولماریق
 نه سازش ، نه تسلیم ، بوسیز - بو میدان
 بیرده یانکیا ، اسیر اولماریق .
 بیر اولوب ، بیرلشین ، بو گوزهل حیات
 گولسون چمنلرده ، گوللر تک بیزه
 وئرهک یوردوموزا ، یولداشلار نجات
 انقلاب یولوندا ، سؤز یازدیم سیزه

یولوندا گئینش بیر پلاندا آپارالار .

♦ " آذربایجان دلیینده مطبوعات " مسأله سی حاققیندا سیزی ده بحثه دعوت ائدیریک
 بو زمینه بیزیم داها اطرافلی صحبتلریمیز اولاجاقدیر .

ياساسين شهريار حریت!

ميرزه علي اکبر صابر عمرونون سون آيلاريندا ، اوزون سورهن آغير خسته ليگين آمانسيز پنجه سينده چيرپينديغي ، ئولومله آل به ياخا اولدوغو گونلرده قلمه آلدیغي بير شعرينده يازيردي :

من گئده رسم ، وار اولسون آماليم !
ياساسين شهريار حریت !

انساني آزاد و خوشبخت گؤرمک آرزوسو شاعرين آن يوکسک ايده آلي ایدی . صابره گؤره آزادلیق ، انسان سئوه رليگين بيرنجی شرطیدیر . صابر آزادلیق و انسان سئوه رليک مفهوملارينی بير – بيريندن آيیرمیزی . اونون نظرينده بو مفهوملا بير – بيرینی تاماملاییر . بونلارين بيری اولمايان يئرده ، اوبيریده اولاييلمز . صابر اينانير و اينانديردي کی

کیم کی انسانی سئوه ، عاشیق حریت اولور ،
بلی ، حریت اولان يئرده ده انسانلیق اولور !

صابرين زمانه سينده بير چوخ شاعرلر اجتماعی حياتدان تجريد اولوناراق ، "عشق عالمينه" چکيليرديلر . "بولبوله ، عشقه ، گوله دایر یالان فيرلادان " قافیه پردازلار ، اونلارين خطی قاريشقا ، کاکلی ایلان ، زرخدانی قویو ، کيرپیکلری قامیش ، باشیندا ساچی غراب " دلبرلرینه صابر قهقهه ایله گولوردو . او ئوز دلبرینی بو " خانمان خراب " عیبه جر دلبره قارشی قویوردو . شاعر صابرين دلبری حریت دلبری ، آزادلیق پری سی ایدی . شاعر بوپریه وورولاندان سونرا ، باشی بلالار چکیر ، اونا پیس لقلر قویولور ، تعقیبلره ، بهتانلارا معروض قالیردی ، لاکن او " دلیر حریت " ن اوغروندا " گئجه وگوندوز چارپیشیر " ، بو یولدا چکدیگی جفالارلا فخر ائدی .

ای دلیر حریت ، اولاندان بری شاعر ،
کؤنلوم سنه چارپیشمادایر روز و شب ایله !
دئرلرسه اگر ایش بو سبیدن منه فاسق ،
یک مفتخرم منده بو عالی لقب ایله !

صابر انسانین سعادتی نی " دلبر حریت " یئر اؤزونه حاکیم اولماسیندا ، بویولدا مبارزه‌نین ماهیتی نی ایسه " انسانلیغا خدمته " گوئروردو ، ظلمون عرشه چيخدییی ، " تورپاقلارین ، داغلارین ، دره‌لرین ، داشلارین " کوله‌لیک بوخووندا اینله‌مین انسان اؤچون گوئرپاشی توءکدویو بیر زاماندا صابر دهشته گلیر ، وطنداشلارینی هارایا چاغیریردی ؛

زنهار ائده‌لیم خدمت

انسانلیغا ، یولداشلار !

غیرت ، آوطنداشلار !

همت ، آوطنداشلار !

صابرین الهام پری‌سینین قول – قاناد آچدیغی انقلاب گونلرینده ، جمعیتده گرگین صنفی (= طبقاتی) دوءیوشلر گئدیردی ، مظلوملار آزادلیغا چيخماق ، ظالملر ایسه ئوز آقالیق‌لارینی قوروماق ایچون ووروشوردولار . مغلومدور کی ، او زامان اجتماعی برابرسیزلیک اؤزه‌رینده قورولموش جمعیتین اساسلاری حله سارسیلما میشدی . بونا گوئر آزادلیق اوغرونداگدن دوءیوشلرده بعضا حق طرف مغلوبینه اوغراییردی . بو موقتی مغلوبیت چوخلارینی روحدان سالیردی . لاکن صابر نه روحدان دوشور ، نه ده غرورونو ، تمکینینی ایتیریردی . متفکر شاعر درین اعتقادلا اینانیر و اوخوجولارینی ایناندریردی کی ، انسان برکدن – بوشدان چيخدیقجا برکیب کامله شیر و آنجاق بوندان سونرا ئوز آرزوسونا چاتا بیلیر . شاعر فلسفی طنزین اؤتو ئوروتولو دیلی ایله اوخوجولارینا مراجعتله دئییردی :

سانما اؤدیکجه فلک بیزلری ویرانلیق اولور ،

اون تمناسی ایله بوغدا دگیرمانلیق اولور !

صابر اوزاق گوئر ، آغی قارادان ، یاخشی نی پیسدن ، دوغرونو یالاندان اوستالیقلاستچن حساس بیر فیلسوف ایدی . او ، حادثه‌لرین کلجگینی اولجه‌دن خبر وئریردی . انقلابین مغلوبیتینه اوغرا دیغی زامان چوخلاری بدبینه لشیب ، اجتماعی حیات صحنه‌سینی ، مبارزه میدانینی ترک ائدی‌ر دیلر . لاکن صابر حادثه‌لری سوبوق قانلیلیقلا سئیر ائدیر ، اینانیر و ئوز اوخوجولارینی دا ایناندریردی کی :

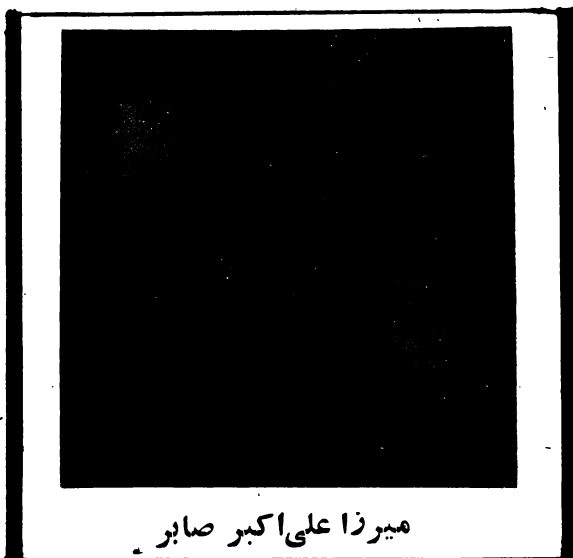
قاریشیق‌دیر حله‌لیک ملتین استعدادی، -
النیرسه، صافی بیران، توزو بیر یانلیق اولور!
چالخالاندیقجا، بولاندیقجا زامان نه‌ره کیمی،
یاغی یاغ اوسته چیخیر، آیرانی آیرانلیق اولور!

فلسفی طنزین دوشوندوروجو افاده‌لری ایله یارادیلمیش بو مصراعلارین داخلی منطقی‌نده
زامانین مرکب اجتماعی سجه‌سی معنالاندیریلیمیش، حادثه‌لرین گلجک انکشاف یوللاری معین -
لشدیریلیمیش و اوللارین نتیجه‌لری قاباق‌آدان خبر وئرلمیشدیر.
بلی، صابرین حکیمانه طنزلرینده داهیانه بیر اوزاق گوئرلیک واردیر. بو، صابر طنزینین
مزیت‌لریندن، شاعرین فردی یارادیجیلیق خصوصیت‌لریندن بیریدیر.

صابر انسان ادراک‌نین غلبه‌سینه سارسیلماز اینام بسله‌بیردی. ارتجاع‌ین گوندن - گونه
آزغینلاشدیغی، "حیاسیزلیغین آرتماسی نتیجه‌سینده ائللین داها صبرلی اولدوغو" آغیر ایملرده
صابر اینانیر و اوخوجولارینی دا ایناندیریردی کی، دوران بئله قالما یا جاق، گون گلجک، انسان
ادراکی شر قوه‌لری سارسیداجاق، ظلمون بناسی بیخیلا جاق، حق ناحقی، مظلوم ظالمی دیز
چوء‌کدوره جک‌دیز. چونکی ئولمز شاعرین آیدین و دگیشلمز بیر مانیفستی وار ایذی:

یاشاسین شهریار حریت! ..

عباس زمانوفون "امل دوستلاری" کتابیندان اختصارلا وئریلدی.



میرزا علی اکبر صابر

